Rycerka Grodzieńska.

http://rcin.org.pl

http://rcin.org.pl

RYCERKA GRODZIENSKA.

w Sierpniu 1792

http://rcin.org.pl

Ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej

http://rcin.org.pl

RYCERKA
GRODZIENSKA
Rozmowa Krytyka z Rycerką.

KRYTYK.

Cóż się to dzieie moja Kochana Przyjaciółko, że nie chcesz daley dawać baczności na skrzętne w Ekonomice Domowey Urządzenie, przestaiesz bydź troskliwą o pomnożenie zwykłych dochodów i Zbiorów, że już całe niech esz się zatrudnić napełnianiem worków złotem, jak dotąd to się praktykowało.

http://rcin.org.pl

Puszczasz się na hazard nadzwyczayny, podaiesz się w niebezpieczeństwo utraty życia; i cóż tego za nagła potrzeba? alboż nie ma komu bronić Krajowych swobód i wolności? widzę Cię aż na to w twey gorliwości, o całość i niepodległość Kraju, zapędzoną. Mym zdaniem sądzę, iż się nie godzi nawet tyle w Domu zostawować, z oddalenia się swego, smutku; i bydź przyczyną codzienney straty i szkody.

Chwalebny twóy zamiar i przedsiewzięcie; ani tak szlachetnego umysłu nie mogę nie wielbić, ale wszystko to miałoby mieysce w ten czas, gdyby domowe Interessa nie tak były z Twoją osobistością połączone; cały ich los żeby od Twojey że tak rzekę nie zawisł był ustawney bytności, czułego baczenia i dozoru.

Przez

http://rcin.org.pl

Przez to świeże poſtanowienie uzbrojenia ſię i wyiścia na Marſowe Pole; w oddaleniu ſię ſwoim, aż nadto wielkie ſprawujeſz odmiany. Bo znaczny uſzczerbek przynoſiſz ſwoim dochodom, opuſzczaſz nayprzywiązańſzą do ſiebie Familią; i tego Męża, któryby wolał wſzyſtko utracić co ma, niż żyć bez Ciebie. Rozpacz go ogarnęła tak wielka, i ſmutek tak ciężki, iż gdyby nayrychley przyſzło Ci z Tryumfem Domowe oglądać progi, już go podobno nie uyrzyſz, a oddeſki Grobowey na potym żadną ſwą nie potrafi wſkrzeſić dzielnością. Są to dość mocne i ſilne do ſerca i umyſłu Twego razy; które może Duch Wojowniczy pokonaja. życzęć jako całego Twego Domu niezmienny przyjaciel, przyimii

http://rcin.org.pl

mą radę; zwróć pożądaną w Domu radość, nie oddalay ſię do Obozów niech Cię łzy zmiękczą przytomney Familii; nie bądź tak licznym Sąſiadom ſmutku i żalu przyczyną.

RYCERKA.

Wſzyſtkie WPan mi ſprawiedliwe wyłuſzczaſz powody, dla których bym Dom, Męża, Familią, Sąſiadów niechciała zaſmucać i oſierocić; ale kiedy wyżſze wzywają mię Obowiązki; nie mogę ſię od nich bez winy wyłączyć. Znam wyſokie zdanie WPana, wielbię Jego do Domu mego, i całey Familii; ſzczególnie zaś do Męża mego niezmienne przywiązanie. Znam Sąſiadów mych życzliwość, których, czci naywiększey godnych, uznaję.

Ale

http://rcin.org.pl

Ale wszystkie te stawione w myśli mey niby zalady, skuteczne pobudki; dla których bym móy zamysł i przedsiewzięcie odmieniła; nie są tak silne, i zdolne, iżby mię odwieść od mego układu mogły: owszem gdy Ci powiem przekonanie się moje i sposob myślenia rzetelny; są to świeże dla mnie ogniwa, które we mnie tym większą wzbudzają chęć walczenia, naprzeciw zgubicielom Oyczyzny: wszystko to we mnie tym większą wznieca pobudkę do uskutecznienia mych życzliwych Krajowi myśli, Zadne twoie namowy uręczam, nie będą mogły skutkować. ażeby mię odwróciły od kroków przedsiewziętych.

Ale cóż przecie proszę powiesz mi na to? czy też my w naygwałtowniey szym czasie n e

powin-

http://rcin.org.pl

powinniśmy dadź dowodow do przekonania, że jesteśmy równie jak i wszyscy Obywatelami, czyż to w Nas moc przywiązania do Kraju, i wdzięczności, powinna bydź mnieysza. Szlachetnie myślące Dusze nigdy się w tym nikomu uprzedzić nie dadzą, wszelkie się zrywają tam obowiązki, lub na czas zawieszają się, gdzie naypierwszą posługę trzeba nieść swey Oyczyznie. Tey to mówię Oyczyznie, którey zbawienne Prawa naysilnieysze wkładają bez wyłączenia Osob Stanu i Kondycyi, Obowiązki bronienia, strzeżenia Jey całości, i Prerogatyw. Równie żyiemy z tego Kraju, równym Prawem wszyscy jesteśmy zaszczyceni, któż się wymówi od tego? gdy cały Majątek i życie azardować powinien. To słuchając sam się naymocniey

prze-

http://rcin.org.pl

przekonasz, ani mi się trzeba nad tym daley rozwodzić, ażebym usprawiedliwiła moje gorliwe i należne powody, a tym samym twoje usunęła przyzwoicie Uwagi, i osłabiła zarzucane dowody.

Dość jużem Ci powiedziała. Lękam się zaś żeby Oyczyzna w opoznieniu naszym powszechnym śpiesznego na odparcie Joy klęsk ratunku, narzekając, nie odezwała się z tym żałosnym głosem: „ Niewdzięczni opuściliście mię „ w czasie dla mnie nayuciążli- „ wszym, i przetoż na łonie „ mym Was wychowała, gdyby- „ ście martwi i senni, dozwolili „ nieprzyjaciołom wszelkiey ze „ mnie zdobyczy, na łup i rzeź „ wydali, a to w ten czas, ah co „ za hańba! gdy bezecny Odro- „ dek, zapomniawszy na Prawo u „ naydzikszych Narodów szano-

„ wne

http://rcin.org.pl

„ wne wprzódy obłąkany, po-
„ wrócił potym moją ruynować
„ szczęśliwość; ten to Potwór
„ nieznany broń przeciwko mię
„ podnosi używszy Sąsiadów zay-
„ rzących rodzącemu się szczę-
„ ściu mojemu, nieukontento-
„ wanych z naprawy losow mo-
„ ich i polepszonego urządzenia.
„ Wy tym czasem małego serca
„ i miałkiego umysłu poszliście
„ w rozprószenie, zamiast coby-
„ ście się naylicznicy zgroma-
„ dzali. „

Nie tym to cale torem iść umyśliłam, *ani chce bydź podłym i lękliwym z Domu zbiegiem, ani mniey bacznym, ostrożnym, ślepym, i głuchym na wszystko, w Domu Swiadkiem*, lecz z prawdziwą czułością, krzywdy powszechney mścicielką. Czynić to wolę, co wszyscy w zdarze-

http://rcin.org.pl

zdarzeniu takowey dla Narodu krzywdy, jednomyślnie z naywiększym usiłowaniem powinni. Ten obowiązek od początkowych dni życia naszego na sercu mamy wyryty.

Idę przeto w zastępstwie Męża mego, mająca więcey odwagi, serca i męztwa od niego, idę dla zemszczenia się tey nayśromotnieyszey od Rebellizantów pogardy, którzy Praw słuchać niechcieli, owszem przyszli je burzyć, wzięli to sobie i wytłómaczyli bydź wolnością, żeby wszystko, co jest nayniegodziwszym i nayniesprawiedliwszym, mogli czynić bezkarnie; tam gdzie jednomyślnie, i dobrowolnie Obywatele łączyli się, buntem; przeciwnie mus i gwałt wprzód naycięższych kar i pogróżek, chwalebnym Związkiem

bydź

http://rcin.org.pl

bydź mienią, a czego naywiększy nieprzyjaciel wyrządzić nie potrafi, to oni dowodem przyjaźni nazywają, ani się kryć od takich złoczyńcow można bez zemsty; ani się w Domu zostać bez czucia; ale co naysprawiedliwiey, to się brać do Oręża, ten im wszystko należycie odpowie, harde karki poniży, do posłuszeństwa przymusi, i gwałtowną pożyczoną moc jeżeli nie zniszczy, to przynaymniey odeprze.

Ah Przyjaźń Męż wska silna jest do wmówienia wszystkiego; ale wstrzymać mię od bronienia Oyczyzny, i nie może, i nie powinna. Familia zawsze mi jest naymilszą, ale nieszczęście, które równie ją dotyka z powszechnym upadkiem Kraju, znieważa mię tym więcey do boju; nic osłodzić goryczy, nic ukoić żalu

http://rcin.org.pl

lu nie może z powszechney zguby, ale wszędzie, n·co naymilsz·go spóyrzę, pomnaża we mnie z·palczywość, i chęć naywłaściwszey zemsty Orężem. Tym bardziey mię Majątek żaden cieszyć nie może; który się dostaie na łup i zdobycz nay okrutnieyszych, nie nasyconych Wyrodków, Prawo Boskie, Prawo Natury i Narodów gwałcących, Zmienników. Bądź pewien iż bym suchym okiem potrzeć, na wszelkie bezprawia, nie mogła a bydź Swiadkiem musu do przysięgi, i tego to nieszczęsnego łączenia się do ich spisku, nigdy bym sobie nie życzyła, ale wolę w polu Marsowym umierać i ginąć, naysroższe odbierać blizny i rany, a nieinaczey do Domu tylko z Zwycięztwem powracać.

Zważ

http://rcin.org.pl

Zważ jak są słabe do zniszczenia moich pobudek przez Ciebie wystawione móy Panie Krytyku wszelkie zyski i powody. Powiem raczey że nie masz miłości Oyczyzny, i nie umiesz rzetelney jey znać posługi, ani cenić nawet prawdziwego powszechnego Dobra. Tom Ci powiedziała żebyś poznał z zawstydzeniem się rzetelnym, że chociażem Kobieta więcey od niego mam serca, wspaniałości, i chęci stałey Krajowey na potym pomyślności, nie oglądając się na wszelkie osobiste zyski lub straty, szczęścia lub nieszczęścia byleby dobrze było na zawsze, w którey żyje, Oyczyznie. Gdy Kray jest nayniesczęśliwszym, chciałeś WPan tak wiele i tak śmiało, na stronę prywatnego Dobra i zysków, politykować. Proszę odmienić

tako-

http://rcin.org.pl

takowy Sentyment, a iść spolnie do boju; jeśli niechcesz bydź wyrodkiem Oyczyzny.

XVIII. 1. 1201.

http://rcin.org.pl

http://rcin.org.pl

1201

http://rcin.org.pl

F

http://rcin.org.pl